

Les Llenes

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al lloc de les Llenes, damunt d'un turó
Emplaçament	En un turó a l'esquerra del Collet d'Eina i dominant la vall. S'hi va pel sender que surt del Vilar
Alçada:	884

Coordenades:

Latitud:	42.22346
Longitud:	1.86246
UTM Est (X):	406121
UTM Nord (Y):	4675214

Classificació

Número de fitxa	08099-111
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval
Segle	X-XIV
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Arruïnats i coberts de vegetació d'arbusts i de bosc
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08098A00900024
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dt., 08/08/2017 - 02:00

Descripció

Conjunt arqueològic de l'antic vil·lar i mas de les Llenes. Es troba en un serrat que domina la vall d'Eina i també el collet homònim, prop de l'aiguabarreig del riu Saldes amb el Llobregat i davant el castell de Guardiola. Aquest vil·lar d'origen alt medieval avui es troba amagat entre la vegetació d'un bosc d'alzines i de roures. Amb tot encara s'endevinen bona part de les restes de les antigues cases disposades de forma terrassada en sentit sud-est i delimitades per murs de pedra, units en sec i construïts amb blocs de pedra no massa ben treballats. La zona, és de difícil accés i fa molt difícil de precisar quina hauria estat l'extensió que haurien abraçat les restes d'aquest important vil·latge. Amb tot arreu de la zona des del anomenat "Coll de Llenes" del camí que va de Sant Llorenç a Torre de Foix fins a trobar una pista abandonada amb vistes a la vall de Saldes i en una zona ocupada per planells s'hi endevinen restes d'estructures i acumulacions de pedra que fan pensar també amb les restes arqueològiques d'aquest antic vil·latge.

Observacions:

La zona es troba coberta de vegetació i fa difícil de determinar quin hauria estat el seu antic perímetre. Tot i així el jaciment abraçaria tota una zona de planells i de boscos entre el que es denomina "coll de les Llenes" fins al cap del serrat, orientat en sentit sud-est.

Història

L'indret de les Llenes tal i com s'ha vist a la fitxa 107 i referent a l'antiga església de Sant Miquel apareix documentat en l'acta de dotació d'aquesta església (984) i en la que se li confirmen unes terres, uns masos i unes vinyes " Suorum alaudes, cum suas decimas et primicias et oblationes fidelium et villas eorum. Id est, ipso Vilare et ipso Bago et ipsas Lenas, cum fines et terminus eorum" .Amb tot Bolós i Pagès van trobar un document a biblioteca de la Universitat de Barcelona datat del segle XIV i corresponent a una còpia d'un de més antic i datat del 962. Es tracta d'una donació que fa el comte Sunifred de Cerdanya al monestir de Sant Llorenç prop Bagà de dos alous; un situat a Malanyeu en un lloc conegut amb el nom de "Sonos" i un altre a les Llenes. Sobre aquest darrer n'esmenta les seves afrontacions que serien vall de l'Oriola (vall de l'alvallol), camí de Sant Llorenç o camí ral de Berga a Bagà, la vallis munaria o vall d'Eina i Turbias que seria Turbias a Gisclareny. Bartrina esmenta que una de les possessions de la vila de Llenes era la "roca" que es podria referir al castell de Guardiola. Aquest en podria ser l'origen d'aquest castell. Posteriorment l'indret de Llenes ens apareix lligat estretament amb el castell de Guardiola i també amb el monestir. Pensem que al crear-se la batllia de Guardiola i els senyors del mateix nom, les possessions de les Llenes passaren a mans dels senyors de Pere i Berenguera de Guardiola. Amb la seva mort cediren en testament les possessions a la seva filla Agnès que decidí donar el lloc de les Llenes juntament amb molts altres masos, terres i vinyes al monestir de Sant Llorenç prop Bagà el 1281 a canvi que aquest darrer la mantenia vestint-la, alimentant-la i curant-la en cas de malaltia. "Et etiam totum integrum mansum meum, quem habeo et habere debeo, apud locum de Lenas, cum omnibus terris, possessionibus, iuribus et pertinentiis suis". Posteriorment entre el 1320 i 1339 i durant el govern de l'abat Guillem de çà Vila el monestir es va aliar amb el rei Alfons d'Aragó per la seva posició estratègica i de control. L'objectiu era que la corona es fes amb el castell per la seva situació estratègica i de control i també per combatre contra les pugnes que hi havia constantment entre els barons de Pinós i l'abat de Sant Llorenç. Cal remarcar el 1328 el baró atacà vilment el castell de Guardiola que acabà amb l'excomunió de tots els preveres de la baronia de Pinós per "ratione et occasione castris de Guardiola". Aquestes excomunionis van ser molt presents els anys següents al 1328 fins al 1335. Guillem permutà el castell de Guardiola a la corona a canvi d'un lloc anomenat "Vilaguisants" de gran utilitat per al monestir però que aquest es reservà tot el dret dels impostos, demes i primícies, la meitat de les penes pecuniàries provinents de causes civils de lluïsmes, remencesi altres emoluments; la de les millores que es fessin en molins, forns, mercats, lleuda, peatge, i altres coses dels dits llocs de Guardiola i Llenes anant a càrrec del rei, el cost de les obres que volgués i degués fer al castell. Ambdues parts havien de nomenar batlle i aquest havia de ser reconegut pel rei i pel monestir. El 1371 l'abat de Jaume çà Prous va

vendre el castell de Guardiola i el lloc de Llenes amb els seus termes, cavallers, sous, senyors feudaris al baró de Pinós després d'un episodi de fortes bregues entre el baró i la sots-vegueria de Berga. El 1364 havia passat a mans de Berga .El 1465 el castell de Guardiola i les seves possessions, entre elles les Llenes estaven a mans dels Pinós segons el títol que es contempla. Al nomenar Bernat Galceran de Pinós, vescomte d'Illa i Canet. Amb tot el castell va ser apoderat pel mateix baró el 1482 juntament amb el castell de Berga. A partir de l'era moderna el lloc de Llenes ja no apareix esmentat enlloc amb la qual cosa ja no degué ser important i es va decidir abandonar.

Bibliografia

BARTRINA, ENRIC (1985). El castell de Guardiola. Àmbit de Recerques del Berguedà. Berga. BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS, M (1996). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p- 56. CATALÀ i ROCA, PERE. "El castell de Guardiola" Els castells catalans. Vol V. (El Berguedà)p.910-916. SERRA I VILARÓ,JOAN (1989). Les baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol. III.

